אידישע העלדן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון׳ם אידישן לעבן
אין דער צייט פון דער גרויסער פלחמה

פון י. נ.

(פאָרטזעצונג)

— אונזער פריינט׳ס לעווי׳ס פלאַן, אז מיר זאָלן מיט אונזער קאָמפּאַניע מיליטער שטורמען דעם קלויסטער אין באַפרייען ניטלען מיט גוואַלד אין געווען אוממעגלאַך, דאָס וואָלט אויפגעהויבן גוואַלדיקע רעוואָלוציע צווישן די קאַטוליקן, און וויסנדיק אז מיר זיינען אידן, וואָלטן אונזערע שונאים גענומען שרעק לאַכע ראַכע.

— דערפאַר איז געווען מיין פּלאַן, אז מיר זאָלן זיך פאַרקליידן אלס פרויען, און זיך אַריינ׳נעמען אין קלויסטער. קיין גאַר דאַרף איך פאַרקליידן אין דער שלאַכט קעגן די רוסן. ער איז מוטיק און קלוג און וועט פירן דעם קאַמף גוט, און איך וואָלט עס. זיכער בעסער ווי אַנדערע.

— אונזער פריינט שענקערט האָב איך געשיקט אלס שפּיאָן. אין דעם רוסישן לאַגער. ער האָט א שאַרפע אויג, ער זעט און פאַרשטייט און באַוויזט נאָך די מעלה וואָס ער איז א גרויסער שוויינער. דאָס איז זייער וויכטיק פאַר א מענטש וועלכער געפינט זיך אין זיין געפאַרלאַכער לאַגע.

— פאַר אונז אַליין איז גענוג די הילפע פון פריינט נייפעלד, וועלכער וואַכט לעבן דעם קלויסטער. אין יעדן פאַל, אויב מיר וועלן זיין אין געפאַר, וועל איך אים אַרויסוואַרפן א צעטעלע דורכ׳ן פענסטער און ער וועט וויסן וואָס ער האָט צו טאָן. דאָס איז דער בעסטער פּלאַן וואָס מיר האָבן געקאָנט איסקאַרבעטן.

— און מיר זאָגט דאָך מיין האַרץ, אז מיר וועלן ניט מער זיין אַלע חברים צוזאַמען, — האָט מאיר געזאָגט שטיל מיט א זיפץ.

— עס איז מלחמה, — האָט רפאל ניימאַן געריפט מיט א ווירבעלדיקן שטימע. — אַן קיינער פון אונז קאָן ניט אויסמיידן זיין שיקזאַל. קיינער ווייס מיט וועמען די קויל וועט טרעפן פריער. צו יעדן איינצעלנעם מענטש. ווען איך האָב איבערגענומען די קאָמאַנדע איבער אונזער מיליטער האָב איך געשוואָרן צו דיזן געזעריי דאָס פאַטערלאַנד בין מיין לעצטן טראָפּן בלוט, און ווען איך וואָלט געהאַנדלט אַנדערש, און ווען איך וואָלט אונזערע חברים פאַרהאַלטן דאָ וועגן מיין איגענע אינטערעסן וואָלט איך געווען א פאַררעטער.

— איך האָב דאַרום געהאַנדלט זייער ריכטיק, ווען איך האָב לעווי׳ן איבערגענומען מיין קאָמאַנדע און אים געשיקט צוזאַמען מיט באַכאַראַך׳ן אין דער שלאַכט קעגן די רוסן. ער איז מוטיק און קלוג און וועט פירן דעם קאַמף גוט, און איך וואָלט עס. זיכער בעסער ווי אַנדערע.

— אונזער פריינט שענקערנ האָב איך געשיקט אלס שפּיאָן אין דעם רוסישן לאַגער. ער האָט א שאַרפע אויג, ער זעט און פאַרשטייט און באַוויזט נאָך די מעלה וואָס ער איז א גרויסער שוויינער. דאָס איז זייער וויכטיק פאַר א מענטש וועלכער געפינט זיך אין זיין געפאַרלאַכער לאַגע.

— פאַר אונז אַליין איז גענוג די הילפע פון פריינט נייפעלד, וועלכער וואַכט לעבן דעם קלויסטער. אין יעדן פאַל, אויב מיר וועלן זיין אין געפאַר, וועל איך אים אַרויסוואַרפן א צעטעלע דורכ׳ן פענסטער און ער וועט וויסן וואָס ער האָט צו טאָן. דאָס איז דער בעסטער פּלאַן וואָס מיר האָבן געקאָנט איסקאַרבעטן.

— און מיר זאָגט דאָך מיין האַרץ, אז מיר וועלן ניט מער זיין אַלע חברים צוזאַמען, — האָט מאיר געזאָגט שטיל מיט א זיפץ.

— עס איז מלחמה, — האָט רפאל ניימאַן געריפט מיט א ווירבעלדיקן שטימע. — אַן קיינער פון אונז קאָן ניט אויסמיידן זיין שיקזאַל. קיינער ווייס מיט וועמען די קויל וועט טרעפן פריער. צו דער איינציקער פרייד אַז מיר זיינען פאַרבונדן מיט פּלאַן, אַז מיר זאָלן זיך פאַרקליידן אלס פרויען, און אַז מיר זאָלן אַריינ׳נעמען אין קלויסטער. קיין גאַר דאַרף איך פאַרקליידן אין דער שלאַכט קעגן די רוסן. ער איז מוטיק און קלוג און וועט פירן דעם קאַמף גוט, און איך וואָלט עס. זיכער בעסער ווי אַנדערע.

— אונזער פריינט שענקערנ האָב איך געשיקט אלס שפּיאָן אין דעם רוסישן לאַגער. ער האָט א שאַרפע אויג, ער זעט און פאַרשטייט און באַוויזט נאָך די מעלה וואָס ער איז א גרויסער שוויינער. דאָס איז זייער וויכטיק פאַר א מענטש וועלכער געפינט זיך אין זיין געפאַרלאַכער לאַגע.

— פאַר אונז אַליין איז גענוג די הילפע פון פריינט נייפעלד, וועלכער וואַכט לעבן דעם קלויסטער. אין יעדן פאַל, אויב מיר וועלן זיין אין געפאַר, וועל איך אים אַרויסוואַרפן א צעטעלע דורכ׳ן פענסטער און ער וועט וויסן וואָס ער האָט צו טאָן. דאָס איז דער בעסטער פּלאַן וואָס מיר האָבן געקאָנט איסקאַרבעטן.

— און מיר זאָגט דאָך מיין האַרץ, אז מיר וועלן ניט מער זיין אַלע חברים צוזאַמען, — האָט מאיר געזאָגט שטיל מיט א זיפץ.

— עס איז מלחמה, — האָט רפאל ניימאַן געריפט מיט א ווירבעלדיקן שטימע. — אַן קיינער פון אונז קאָן ניט אויסמיידן זיין שיקזאַל. קיינער ווייס מיט וועמען די קויל וועט טרעפן פריער. צו דער איינציקער פרייד אַז מיר זיינען פאַרבונדן מיט פּלאַן, אַז מיר זאָלן זיך פאַרקליידן אלס פרויען, און אַז מיר זאָלן אַריינ׳נעמען אין קלויסטער. קיין גאַר דאַרף איך פאַרקליידן אין דער שלאַכט קעגן די רוסן. ער איז מוטיק און קלוג און וועט פירן דעם קאַמף גוט, און איך וואָלט עס. זיכער בעסער ווי אַנדערע.

— אונזער פריינט שענקערנ האָב איך געשיקט אלס שפּיאָן אין דעם רוסישן לאַגער. ער האָט א שאַרפע אויג, ער זעט און פאַרשטייט און באַוויזט נאָך די מעלה וואָס ער איז א גרויסער שוויינער. דאָס איז זייער וויכטיק פאַר א מענטש וועלכער געפינט זיך אין זיין געפאַרלאַכער לאַגע.

— פאַר אונז אַליין איז גענוג די הילפע פון פריינט נייפעלד, וועלכער וואַכט לעבן דעם קלויסטער. אין יעדן פאַל, אויב מיר וועלן זיין אין געפאַר, וועל איך אים אַרויסוואַרפן א צעטעלע דורכ׳ן פענסטער און ער וועט וויסן וואָס ער האָט צו טאָן. דאָס איז דער בעסטער פּלאַן וואָס מיר האָבן געקאָנט איסקאַרבעטן.

— אָבער איך שווער דיר, אז איך וועל זי באַפרייען, און דוקא היינטיקע נאַכט. איך וועל זי באַפרייען, און דאָס זאָל מיר אפילו קאָסטן מיין לעבן. דו האָלט גאַר אָנגעגרייט די שטריק.

מאיר מאַרגאַלים האָט א שאָקל געטאָן מיט׳ן קאָפּ.

די ביידע פאַרקליידעטע פרויען האָבן שטילערהייד זיך צוגעגרייט, וואָס זיי האָבן געפונען פאַר נויטיק, נאָכדעם ווי זיי האָבן אויסגעלאָשן דעם לאָמפּ. זיי האָבן געוואָלט בלייבן אין דער פינסטער, אַז קיינעס זאָל ניט איינפאַלן נאָכצוקוקן זיי, און עס זאָל אויף זיי ניט פאַלן קיין פאַרדאַכט.

נאָר פאַר א קליינער בלעטל לאַמפּטערנע האָט רפאל ניימאַן אָפּט געוואָרפן זיין בליקן אויף זיין זייגער, אַז צו וויסן די צייט. עס איז געווען קלאָר, אַז ער איז זייער אונגעדולדיק, און אַז די שטונדען ציען זיך פאַר אים אַזוי ווי טעג.

דער שיקזאַל פון זיין געליבטער ניטל, וועלכע איז פאַרשפּאַרט אין קאַרצער, ווי די אימגליקלאַכע נאַנע קאַטערינע האָט דערציילט פאַר איר טויט, — דער שיקזאַל פון זיין געליבטער כלה האָט אים ניט געגעבן קיין רו.

זיין זייגער האָט געצייגט די עלפטע שטונדע.

— מיר וועלן נאָך וואַרטן, — האָט ער געזאָגט שטיל צו זיין פריינט, — די נאַנעס שלאָפן שוין, אָבער ווער ווייס? פילייכט נעפינט זיך נאָך איינע וועלכע האָט פאַרשפּעטיקט אין אירע תפלות, אָדער גאַר איינע, וועלכע טראַכט פון ליבע.

דער זייגער האָט געוויזן פונקט האַלבע נאַכט.

— איצט גייען מיר, — האָט ער געזאָגט, — אָבער זיי פאַרזיכטיק, מאַך ניט קיין לאַרם, מיר מוזן אויסמיידן יעדן טומעל.

שטיל האָבן זיי געעפנט די טיר פון זייער צימער און האָבן פאַרזיכטיק אַרויס געקוקט אין דעם לאַנגן און שמאָלן קאָרידאָר וואָס איז געווען האַלב טונקל באַלויכטן.

עס האָט געהערשט א טויטע שטילקייט. עס איז אין ערגעץ ניט געווען צו זעען קיין לעבעדיקן מענטש.

— זיי שלאָפן, מיר קאָנען גיין! — האָט ניימאַן צומזמרמלט.

זיי זיינען ביידע געגאַנגען שטיל, שאַרענדיק זיך ביי די ווענט פון דעם קאָריאַדאָר.

— וואוהין גייען מיר? — האָט מאיר מאַרגאַלים געשעפּטשעט.

— איך ווייס נאָר ניט, — האָט רפאל אַל אים געענטפערט שטיל, — מיר מוזן אויסגעפינען וואו ניטל ווערט געהאַלטן געפאַנגען: אָבער ווי געפינט מען אויס? וואו איז דער קאַרצער? וואו איז דער קעלער?

ער איז געבליבן שטיין און האָט זיך הילפלאָז אַרומגעקוקט.

— איך האָב מורא, אז איך וועל זיך מוזן באַנוצן מיט גוואַלד מיטלען, — האָט ער דאַן געזאָגט. — מיר קאָנען אַרויסגיין צום טויער, וואו די אַלטע נאַגע, די וועכטערן, זיצן און דרעמעלן און מיר וועלן איר צווינגען, אַז, זי זאָל אונז זאָגן וואו גיטל געפינט זיך. אָבער איך וואָלט וועלן אויסמיידן יעדע גוואַלד מיטל. ניין, מיר וועלן צוערשט פּרובירן אַליין אויסגעפינען.

זיי זיינען געגאַנגען ווייטער.

דער לאַנגער קאָרידאָר האָט זיך פּלוצלונג אָפּגעהאַקט און האָט זיך צעשפּאַלטען אויף צוויי באַזונדערע גייגנ.

אין נאַנ האָט געפירט צו א טרעפּ צום צווייטן שטאָק, ווערנד דער צווייטער גאַנג האָט זיך געצויגן צו אַן אַנדער טייל פון דעם קלויסטער געביידע.

אויפ׳ן צווייטן שטאָק האָבן די ביידע יונגעלייט געוואוסט, דאָס זיי האָבן ניט וואָס צו זוכן. גיטל איז געווען ניט דאָ, נאָר ערגעץ אין א קעלער, און זיי זיינען דערפאַר געגאַנגען מיט דעם צווייטן שטאָק לען וועג.

רפאל ניימען האָט פאַר זיך און פאַר זיין חבר באַלויכטן דעם וועג מיט זיין בלענד לאַמטערנע.

ביי דער צווייטער ענד פון דעם וועג זיינען פּלוצלונג געבליבן שטיין פאַר א טיר.

דאָס איז געווען א שווערע טיר, ווי אַלע טירן פון די קאַמערלאַך פון די נאַנעס.

רפאל ניימאַן האָט אויסגעזען פאַרצווייפלט.

— מיר ווייס איך ניט וואו צו זוכן, — האָט ער געמורמלט, — זאָלן מיר גיין צוריק, אָדער זאָלן מיר פּרובירן עפּעס דאָ די טיר און צווינגען די נאַנע, וועלן בע וואוינען דאָ, צו פירן אונז צו גיטלען.

מאיר מאַרגאַלים האָט ניט געענטפערט. ער איז געווען זייער נידערשלאָגן.

— עס מעג זיין וואָס עס וויל, — האָט ניימאַן באַשלאָסן, — מיר וועלן אריין אין דעם דאָזיקן קאַמער.

ער האָט געפּרובט עפענען די טיר, — אָבער זי איז געווען פעסט פאַרשלאָסן.

ער האָט געפּראָוּווט שטיל אָנקלאַפּן אָבער קיינער האָט ניט געענטפערט.

די פאַרצווייפלונג וואָס האָט אים פאַרער אַרומגענאָמען, האָט זיך איצט פאַרוואַנדלט אין דערבישערונג. עס האָט אין אים דערוואַכט א געפיל פון ביטערן האַס קעגן דעם קלויסטער מיט דעם גאַנצן צען גענעראַל פאַלש ענשמות, וועלכע האָלטן דאָ געפאַנגען אַן אומגליקלאַכע גערעבטע אידישע מיידל, אין מיט פאַרביסענער עקשנות האָט ער אַלץ שטאַרקער געקלאַפּט אין טיר.

ער האָט פאַרגעסן יעדע פאַרזיכטיקייט אָבער קיין ענטפער פון אינווייניק איז ניט געקומען.

אנשטאָט דעם האָבן די צוויי חברים דערהערט פּלוצלונג הינטער זיך א ביי־זע און אויפגערעגטע שטימע:

— וואָס זוכט איר דאָ? ווי אַזוי וואַגט איר עס?

זיי האָבן זיך האַסטיק אַרומגעקוקט. פאַר זיין איז געשטאַנען די אויפזעער, שוועסטער טערעזאַ.

אַזוי ווי אין יעדער פאַכט איז די אויפזעערן פון דעם קלויסטער גענאַנגען איבער דער געביידע אום צו זעען אויב אַלעס איז אין אָרדנונג, און אויב ערגעץ וואו באַנייט ניט א נאַנע קיין פאַרבראָכן איצט איז זי געשטאַנען פאַר די צוויי פאַרקליידעטע דאַרף פּויערטעס, ווי א האָט געגלויבט. אירע איינגעפאַלענע באַקען האָבן געפלאַמט און אירע אויגן האָבען געשפּרייט מיט פייער פון צאָרן.

— וואָס זוכט איר דאָ? ווי אַזוי וואַגט איר עס? — האָט זי איבערגעפרעגט אַלס דיר צוויי פאַרשטלטע חברים האָבן איר ניט געענטפערט.

דאָ האָט זיך רפאל ניימאַן פאַר איר טיף פאַרנייגט.

(פאָרטזעצונג קומט)

פיר אידן אַרעסטירט אויף קלאַגע פון אַריינשמוגלען אימיגראַנטן

ניו־יאָרק, פעב. 25 (אינטע). — פיר אידן זיינען דאָ אַרעסטירט געוואָרן, אַנגעקלאָגט אין העלפן אימיגראַנטן פון פּוילן צו קריגן וויזעס דורך שווינדלערי־שע מיטלען. די אַרעסטירטע זיינען: ליאָ שאַפּירא, פון פּעטערסאָן, נ. דזש., און מאָריס באַסקין, מאַזעס פאַסיזניאַק און סעמועל האַראָוויץ, פון ברוקלין.

נאָך אַרעסטן אין פאַרבינדונג מיט דער אַפּערע ווערן דערוואַרטעט דאָ, און אויך אין וואַרשע.

דער הויפּט ערות קעגן די אַרעסטירטע איז הערי האַל, געוועזענער אַמעריקאַנער וויצע־קאָנסול אין וואַרשע, וועלכער דערקלערט, אז באַסקין און שאַפּירא האָבן אים איינמאָל אַרויסגעפירט פאַרבריינגען, און ווען ער האָט זיך אָנגעגרייט, האָבן זיי פון אים אַרויסגענומען אונטערגעשריבענע אַמעריקאַנער וויזעס.

שפּעטער, ווי ער דערציילט, האָבן זיי שוין אים טעראָריזירט, צווינגענדיק אים אונטערצושרייבן פאַר זיי מער וויזעס.

באַסקין ווערט אויך אָנגעקלאָגט אין אַרויסבאַקומען געפעלשטע הייראַט סערטיפיקאַטן פאַר פרויען, וועלכע ער האָט געוואָלט אַריינשמוגלען אין די פאַראייניקטע שטאַטן.

מאַן געפינט אויס, אַז זיין פרוי האָט אים פאַראַטן

דערשיסט ער זי מיט זעקס קינדער און מאַכט דערנאָך א סוף צו זיין לעבן

פון י. ראָומאַן

אין א קליין שטעטל פון נאָרט קאַראָלייַנע, האָט זיך מיט א קורצער צייט צוריק אָפּגעשפּילט איינע פון די שויערלאַכסטע טראַגעדיעס. וואָס זיינען ווען פאַרגעקומען אויף דער וועלט. א מאַן איז די סאַמע בעסטע יאָרן׳ איז פּלוצלונג אַרונטער פון זינען, האָט דערשאָסן זיין פרוי און אַכט קליינע קינדערלאַך און דאַן האָט ער געמאַכט אַן ענדע צו זיין איינע לעבן. דער נאָמען פון דעם מערדער און זעלבסטמערדער איז ענדריו גיבסאָן, א קאַרפּענטער ביים טרייד, וועלכער איז צווישן אַלע זיינע פריינט און באַקאַנטע געווען פאַרערענט אלס א שטילער, געלאַסענער מענש.

די נאַנצע געגנט איז דערשיטערט געוואָרן פון דער דאָזיקער שוידערלאַכער פאַסירונג. קיינער האָט ניט געקאָנט דערקלערן, וואָס אַזוינס איז געשען מיט דעם דאָזיקן שטילן מאַן, וואָס האָט דאָס אויף אים געווירקט, ער זאָל באַגיין דעם פאַרברעכן. מענלאַך, אַז מען וואָלט גאַר ניט אויסגעפונען די אורזאַכע, ווען ניט דעם פאַרשטאַרבענעמס באַ׳, דער דרייצנייערי־קער דזשאָן, וועלכער איז אויף עטלאַכע טעג אויעקגעפאָרן צו גאַסט אין א דערבייַ־איק שטעטל און האָט זיך אַזוי אַרום געראַטעוועט פון טויט. קיין צווייפל ניט, אַז ווען דזשאָן וואָלט געווען אין יענער נאַכט אין דער היים פון זיינע עלטערן, וואָלט ער שוין איצט ניט געווען צווישן די לעבעדיקע.

— עס איז מלחמה, — האָט רפאל ניימאַן געריפט מיט א ווירבעלדיקן שטימע. — אַן קיינער פון אונז קאָן ניט אויסמיידן זיין שיקזאַל. קיינער ווייס מיט וועמען די קויל וועט טרעפן פריער. צו דער איינציקער פרייד אַז מיר זיינען פאַרבונדן מיט פּלאַן, אַז מיר זאָלן אַריינ׳נעמען אין קלויסטער. קיין גאַר דאַרף איך פאַרקליידן אין דער שלאַכט קעגן די רוסן. ער איז מוטיק און קלוג און וועט פירן דעם קאַמף גוט, און איך וואָלט עס. זיכער בעסער ווי אַנדערע.

— אונזער פריינט שענקערנ האָב איך געשיקט אלס שפּיאָן אין דעם רוסישן לאַגער. ער האָט א שאַרפע אויג, ער זעט און פאַרשטייט און באַוויזט נאָך די מעלה וואָס ער איז א גרויסער שוויינער. דאָס איז זייער וויכטיק פאַר א מענטש וועלכער געפינט זיך אין זיין געפאַרלאַכער לאַגע.

— פאַר אונז אַליין איז גענוג די הילפע פון פריינט נייפעלד, וועלכער וואַכט לעבן דעם קלויסטער. אין יעדן פאַל, אויב מיר וועלן זיין אין געפאַר, וועל איך אים אַרויסוואַרפן א צעטעלע דורכ׳ן פענסטער און ער וועט וויסן וואָס ער האָט צו טאָן. דאָס איז דער בעסטער פּלאַן וואָס מיר האָבן געקאָנט איסקאַרבעטן.

— און מיר זאָגט דאָך מיין האַרץ, אז מיר וועלן ניט מער זיין אַלע חברים צוזאַמען, — האָט מאיר געזאָגט שטיל מיט א זיפץ.

— עס איז מלחמה, — האָט רפאל ניימאַן געריפט מיט א ווירבעלדיקן שטימע. — אַן קיינער פון אונז קאָן ניט אויסמיידן זיין שיקזאַל. קיינער ווייס מיט וועמען די קויל וועט טרעפן פריער. צו דער איינציקער פרייד אַז מיר זיינען פאַרבונדן מיט פּלאַן, אַז מיר זאָלן אַריינ׳נעמען אין קלויסטער. קיין גאַר דאַרף איך פאַרקליידן אין דער שלאַכט קעגן די רוסן. ער איז מוטיק און קלוג און וועט פירן דעם קאַמף גוט, און איך וואָלט עס. זיכער בעסער ווי אַנדערע.

— אונזער פריינט שענקערנ האָב איך געשיקט אלס שפּיאָן אין דעם רוסישן לאַגער. ער האָט א שאַרפע אויג, ער זעט און פאַרשטייט און באַוויזט נאָך די מעלה וואָס ער איז א גרויסער שוויינער. דאָס איז זייער וויכטיק פאַר א מענטש וועלכער געפינט זיך אין זיין געפאַרלאַכער לאַגע.

— פאַר אונז אַליין איז גענוג די הילפע פון פריינט נייפעלד, וועלכער וואַכט לעבן דעם קלויסטער. אין יעדן פאַל, אויב מיר וועלן זיין אין געפאַר, וועל איך אים אַרויסוואַרפן א צעטעלע דורכ׳ן פענסטער און ער וועט וויסן וואָס ער האָט צו טאָן. דאָס איז דער בעסטער פּלאַן וואָס מיר האָבן געקאָנט איסקאַרבעטן.

— אָבער איך שווער דיר, אז איך וועל זי באַפרייען, און דוקא היינטיקע נאַכט. איך וועל זי באַפרייען, און דאָס זאָל מיר אפילו קאָסטן מיין לעבן. דו האָלט גאַר אָנגעגרייט די שטריק.

מאיר מאַרגאַלים האָט א שאָקל געטאָן מיט׳ן קאָפּ.

די ביידע פאַרקליידעטע פרויען האָבן שטילערהייד זיך צוגעגרייט, וואָס זיי האָבן געפונען פאַר נויטיק, נאָכדעם ווי זיי האָבן אויסגעלאָשן דעם לאָמפּ. זיי האָבן געוואָלט בלייבן אין דער פינסטער, אַז קיינעס זאָל ניט איינפאַלן נאָכצוקוקן זיי, און עס זאָל אויף זיי ניט פאַלן קיין פאַרדאַכט.

נאָר פאַר א קליינער בלעטל לאַמפּטערנע האָט רפאל ניימאַן אָפּט געוואָרפן זיין בליקן אויף זיין זייגער, אַז צו וויסן די צייט. עס איז געווען קלאָר, אַז ער איז זייער אונגעדולדיק, און אַז די שטונדען ציען זיך פאַר אים אַזוי ווי טעג.

דער שיקזאַל פון זיין געליבטער ניטל, וועלכע איז פאַרשפּאַרט אין קאַרצער, ווי די אימגליקלאַכע נאַנע קאַטערינע האָט דערציילט פאַר איר טויט, — דער שיקזאַל פון זיין געליבטער כלה האָט אים ניט געגעבן קיין רו.

זיין זייגער האָט געצייגט די עלפטע שטונדע.

— מיר וועלן נאָך וואַרטן, — האָט ער געזאָגט שטיל צו זיין פריינט, — די נאַנעס שלאָפן שוין, אָבער ווער ווייס? פילייכט נעפינט זיך נאָך איינע וועלכע האָט פאַרשפּעטיקט אין אירע תפלות, אָדער גאַר איינע, וועלכע טראַכט פון ליבע.

דער זייגער האָט געוויזן פונקט האַלבע נאַכט.

— איצט גייען מיר, — האָט ער געזאָגט, — אָבער זיי פאַרזיכטיק, מאַך ניט קיין לאַרם, מיר מוזן אויסמיידן יעדן טומעל.

שטיל האָבן זיי געעפנט די טיר פון זייער צימער און האָבן פאַרזיכטיק אַרויס געקוקט אין דעם לאַנגן און שמאָלן קאָרידאָר וואָס איז געווען האַלב טונקל באַלויכטן.

עס האָט געהערשט א טויטע שטילקייט. עס איז אין ערגעץ ניט געווען צו זעען קיין לעבעדיקן מענטש.

— זיי שלאָפן, מיר קאָנען גיין! — האָט ניימאַן צומזמרמלט.

זיי זיינען ביידע געגאַנגען שטיל, שאַרענדיק זיך ביי די ווענט פון דעם קאָריאַדאָר.

— וואוהין גייען מיר? — האָט מאיר מאַרגאַלים געשעפּטשעט.

— איך ווייס נאָר ניט, — האָט רפאל אַל אים געענטפערט שטיל, — מיר מוזן אויסגעפינען וואו ניטל ווערט געהאַלטן געפאַנגען: אָבער ווי געפינט מען אויס? וואו איז דער קאַרצער? וואו איז דער קעלער?

ער איז געבליבן שטיין און האָט זיך הילפלאָז אַרומגעקוקט.

— איך האָב מורא, אז איך וועל זיך מוזן באַנוצן מיט גוואַלד מיטלען, — האָט ער דאַן געזאָגט. — מיר קאָנען אַרויסגיין צום טויער, וואו די אַלטע נאַגע, די וועכטערן, זיצן און דרעמעלן און מיר וועלן איר צווינגען, אַז, זי זאָל אונז זאָגן וואו גיטל געפינט זיך. אָבער איך וואָלט וועלן אויסמיידן יעדע גוואַלד מיטל. ניין, מיר וועלן צוערשט פּרובירן אַליין אויסגעפינען.

זיי זיינען געגאַנגען ווייטער.

דער לאַנגער קאָרידאָר האָט זיך פּלוצלונג אָפּגעהאַקט און האָט זיך צעשפּאַלטען אויף צוויי באַזונדערע גייגנ.

אין נאַנ האָט געפירט צו א טרעפּ צום צווייטן שטאָק, ווערנד דער צווייטער גאַנג האָט זיך געצויגן צו אַן אַנדער טייל פון דעם קלויסטער געביידע.

אויפ׳ן צווייטן שטאָק האָבן די ביידע יונגעלייט געוואוסט, דאָס זיי האָבן ניט וואָס צו זוכן. גיטל איז געווען ניט דאָ, נאָר ערגעץ אין א קעלער, און זיי זיינען דערפאַר געגאַנגען מיט דעם צווייטן שטאָק לען וועג.

רפאל ניימען האָט פאַר זיך און פאַר זיין חבר באַלויכטן דעם וועג מיט זיין בלענד לאַמטערנע.

ביי דער צווייטער ענד פון דעם וועג זיינען פּלוצלונג געבליבן שטיין פאַר א טיר.

דאָס איז געווען א שווערע טיר, ווי אַלע טירן פון די קאַמערלאַך פון די נאַנעס.

רפאל ניימאַן האָט אויסגעזען פאַרצווייפלט.

— מיר ווייס איך ניט וואו צו זוכן, — האָט ער געמורמלט, — זאָלן מיר גיין צוריק, אָדער זאָלן מיר פּרובירן עפּעס נען די טיר און צווינגען די נאַנע, וועלן בע וואוינען דאָ, צו פירן אונז צו גיטלען.

מאיר מאַרגאַלים האָט ניט געענטפערט. ער איז געווען זייער נידערשלאָגן.

— עס מעג זיין וואָס עס וויל, — האָט ניימאַן באַשלאָסן, — מיר וועלן אריין אין דעם דאָזיקן קאַמער.

ער האָט געפּרובט עפענען די טיר, — אָבער זי איז געווען פעסט פאַרשלאָסן.

ער האָט געפּראָוּווט שטיל אָנקלאַפּן אָבער קיינער האָט ניט געענטפערט.

די פאַרצווייפלונג וואָס האָט אים פאַרערענען, האָט זיך איצט פאַרוואַנדלט אין דערבישערונג. עס האָט אין אים דערוואַכט א געפיל פון ביטערן האַס קעגן דעם קלויסטער מיט דעם גאַנצן צען גענעראַל פאַלש ענשמות, וועלכע האָלטן דאָ געפאַנגען אַן אומגליקלאַכע גערעבטע אידישע מיידל, אין מיט פאַרביסענער עקשנות האָט ער אַלץ שטאַרקער געקלאַפּט אין טיר.

ער האָט פאַרגעסן יעדע פאַרזיכטיקייט אָבער קיין ענטפער פון אינווייניק איז ניט געקומען.

אנשטאָט דעם האָבן די צוויי חברים דערהערט פּלוצלונג הינטער זיך א ביי־זע און אויפגערעגטע שטימע:

— וואָס זוכט איר דאָ? ווי אַזוי וואַגט איר עס?

זיי האָבן זיך האַסטיק אַרומגעקוקט. פאַר זיין איז געשטאַנען די אויפזעערן, שוועסטער טערעזאַ.

אַזוי ווי אין יעדער פאַכט איז די אויפזעערן פון דעם קלויסטער גענאַנגען איבער דער געביידע אום צו זעען אויב אַלעס איז אין אָרדנונג, און אויב ערגעץ וואו באַנייט ניט א נאַנע קיין פאַרבראָכן איצט איז זי געשטאַנען פאַר די צוויי פאַרקליידעטע דאַרף פּויערטעס, ווי א האָט געגלויבט. אירע איינגעפאַלענע באַקען האָבן געפלאַמט און אירע אויגן האָבען געשפּרייט מיט פייער פון צאָרן.

— וואָס זוכט איר דאָ? ווי אַזוי וואַגט איר עס? — האָט זי איבערגעפרעגט אַלס דיר צוויי פאַרשטלטע חברים האָבן איר ניט געענטפערט.

דאָ האָט זיך רפאל ניימאַן פאַר איר טיף פאַרנייגט.

(פאָרטזעצונג קומט)

טראַכט איר זוועגן באַזעצן זיך אין ארץ־ישראל?

קאָנט איר אַריינלייגן פון פיר ביז צוועלף טויזנט דאָלאַר אין משך פון 5 יאָר צייט?

— דאָס וועל איך אייך ווייזן א וועג ווי אַזוי צו דערגרייכן אַזיער ציל און מאַכן א שיינעם לעבן אין ארץ־ישראל.

איך בלייב נאָך אויף א וואָרצוויי אין ווינניפּעג, איידער איך קער זיך צוריק נאָך ארץ־ישראל — און שטעל זיך מיט פאַרגעניגן צו אייער דינסט.

טעלעפאָנירט אָדער שרייבט מיר

N. SCHIFFER

c/o ARONOVITCH & LEIPSIC

Phone 22 341 — C.P.R. Bldg., Winnipeg

לייענט די

"דבר"

ענגלישע וועכנטלאַכע ביילאַגע

לייט־אַרטיקלען — באַהאַנדלונגען — נייעכן

"אַלץ וואָס איז וויכטיק וועגן ארץ־ישראל"

אַבאָנאַמענט פּרייז:

1 יאָר, $3.00 — א האַלב יאָר, $1.50 — 3 חדשים, 80 סענט

מיט געלט און באַשטעלונגען זיך וועגן צו

P. O. B. 199, TEL AVIV, PALESTINE

אַבאָנאַמענט פּרייז צאָלבאַר אין פאָראויס

היינט אויף דער ראַדיאָ

CKY
ווינניפּעג
7.00—אַנקל פּרער.
7.30—מוזיק.
8.00—ראַדיאָ ברידזש גיים.
8.30—לאָנדרי פּראָגראַם.
9.00—פאַמיליע נאַכט פיטשער.

CJGX 650
יאָרקטאָן
7.15—פריערי פאַרמערס ראַדיאָ שעה.

CJRW 499.7
פלעמינג
5.40—מוזיק.
6.00—אַנקל פּיטער.

KYW 1020
6.00—שיקאַגאָ. אָרקעסטער.

WOW 590
7.00—אָמאַהאַ. קלאַסיקס.

WMAQ 670
7.00—שיקאַגאָ. קאָנצערט.
8.00—שיקאַגאָ. פאַרשייד. קאָנצערט.

WTAM 1070
8.30—קלעוולאַנד. קאָנצערט אָרקעסטער.

WLW 700
9.00—סינסינאַטי. בענד אָרקעסטער.

WBBM 770
9.30—שיקאַגאָ. אָרקעסטער

WDAF 610
9.30—קאַנזאַס סיטי. קאָנצערט נומערן.

WGY 790
10.00—קלאַסישע מוזיק.

WMAQ 670
10.30—שיקאַגאָ. פאַרשייד. פּראָגראַם.

KMOX 1690
10.30—סט. לואיס. טאַנץ מוזיק.

WBAP 800
10.45—פאָרט וואָרט. קלאַסיקס.

WTMJ 620
10.50—מילוואָקי. טאַנץ מוזיק.

WMAQ 670
11.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.

WENR 870
11.20—שיקאַגאָ. פאַרשייד. פּראָגראַם.

NEW PALACE THEATRE

היינט

קאַלין מור אין

שמייכלענדע איידישע אויגן

אויך ריידנדע קאָמעדי, ריידנדע נייעס

קווינס טעאַטער

א פּרעזענט צום פּובליקום

● בלייבן פאַר אין פאַרשטעלונג

היינט

מיטוואָך, פעברואַר 26טן

צוויי פאַר איינעם — צוויי פאַר איינעם

לואיס פלאַרענס מאַרים
קרעמער וויס אויישער

אין דער גרעסטער מעלאָדראַמע פון סעזאָן

א חתונה אין פּריזאָן

נוצט אויס די געלעגנהייט — קויפט א טיקעט און קריגט איינעם פריי

Classified Section קלאַסיפייד סעקשען

ספּעציעלע פּרייז פאַר אַרווערטיזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג

איין מאָל, 5 ס. פּער "אַנייס ריי"	פאַר 3 מאָנאַטן, $2.15 "
פאַר א וואָך, 2ס ס	פאַר 6 מאָנאַטן, $4.00 "
פאַר א מאָנאַט, 75 ס	פאַר 1 יאָר, $7.50 "

:: צו פאַרלענטן ::
FOR RENT

3 אָדער 4 רום סוויט צו פאַרלענטן אין א פיינער הויז מיט א טעלעפאָן. זיך ווענדן 376 מעגנוס עווענוי.

ארבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט הויז־צו־הויז לייזיס קענווע־סערס פאַר א גוט גייענדן אַרטיקל — גוט לאָכע לייזונג $20.000. נאַראַנטירט צו מאַכן געלט.

NORTHLAND CHEMICAL CO.
614 Somerset Bldg.

הענט געפיינטעטע
אָריגינעלע לאַמפּ שיידס און קושאַן קאַווערס
אין פאַרשידענע דעזיינס
געמאַכט צו אָרדער
קומט און זעט אונזער אַרבעט
א דוכאַן
ARTISTIC LAMP SHADE CO.
839½ Main St. Phone 52 576

ווען אין סאַסקאַטון
שטייט אין
WINDSOR HOTEL
1st Ave. and 20th St. E.
הייסע און קאַלטע וואַסער
יוראָפּייאישער פּלאַן. באַקוועמע רייסס
דוד עליס, איינגעמיטער

אין קווינס טעאַטער

היינט אָוונט פירט אויף די קווינס טעאַטער, טרופּע צום לעצטן מאָל היינטיקען סעזאָן די גרויסע מעלאָדראַמע וועלכע האָט זייער אויסגענומען ביים עולם מיט איר שפּאַנענדן אינהאַלט, "א חתונה אין פּריזאָן", אין דריי אַקטן. מיט לואיס קרעמער, פלאָרענס וויס און משה אויר־שער אין די הויפּט ראָלן, צוזאַמען